

Beslut

Datum

2017-12-04

Dnr (anges vid skriftväxling)

511-3774-2017

Dossiénr

NVR2046874

Beslut för bildande av naturreservatet Vattenberget

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Vattenberget

NVR-id: 2046874

Kommun: Ragunda

Län: Jämtland

Vägmärke: 153 Ramsele

Lägesbeskrivning: Cirka 8 km norr om Ammer

Centrumkoordinater: N: 7011884 E: 559011 (SWEREF99 TM)

Fastigheter: Del av Ragunda Ammer 1:12, Ragunda Ammer 2:56, Ragunda Ammer 2:59 och Ragunda Ammer 2:60

Ägare: Enskilda markägare

Förvaltare: Länsstyrelsen Jämtlands län

Totalareal: 30,6 hektar, hela arealen utgörs av produktiv skogsmark

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Syftet med naturreservatet	3
Skälen för beslutet	3
Beskrivning av området	4
Föreskrifter	4
Skötselplan.....	6
Redogörelse för ärendet	7
Ärendets beredning	7
Synpunkter på förslaget till beslut	7
Länsstyrelsens bedömning	7
Naturvärdesinventeringar.....	8
Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser	8
Konsekvensutredning.....	8
Upplýsningar	9
Bilagor.....	10

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Vattenberget**

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i en brandpräglad och lövträdsrik barrblandskog.

Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet nås genom åtgärder i lövträdsrika delar för att gynna lövträdsföryngring och i talldominerade partier genom naturvårdsbränning. Syftet nås också genom fri utveckling i grandominerade partier. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslut är:

- Brandpräglad barrblandskog med stort inslag av asp, björk och sälg.
- Förekomst av vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter.
- Kontinuitet av gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier.

Beskrivning av området

Vattenbergets naturreservat ligger i Ragunda kommun drygt 16 kilometer nordväst om Hammarstrand med en höjd på 330 – 440 meter över havet. Reservatet utgörs av en väst- till nordvästsluttning.

Naturreservatet är 30,6 hektar stort och den förhärskande berggrunden är granit. I de högst belägna delarna av reservatet finns hållmarker med gles tallskog. Jordarten är mestadels sandig morän.

Skogen i området är till större delen brandpräglad och av frisk ristyp. Stora delar av skogen består av lövträdsrik barrblandskog. Dominerande trädåldrar är 100 till 120 år med enstaka äldre träd. I framförallt de norra och de södra delarna är det gott om lövträd. Nordöstra delen av naturreservatet domineras av tall, varav flera har brandljud. Klenare till medelgrova lågor, torrträd och högstubbar av gran, asp, sälg och björk i olika nedbrytningsfaser förekommer ojämnt spritt inom reservatet.

En mer omfattande beskrivning finns i skötselplanen (bilaga 4).

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § i miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro, spång eller jaktorn,
2. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,

3. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
4. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
5. framföra motordrivet fordon på barmark,
6. dika, kulvertera dike, dämma, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
7. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder,
8. fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
9. införa för området främmande växt- eller djurart, samt
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

11. dikesrensa.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser,
2. uppsättning av informationstavlor, enligt karta i bilaga 1,
3. undersökningar av markslag, växt- och djursamhällen och andra naturförhållanden som ett led i uppföljningen av syfte och bevarandemål med naturreservatet. Detta kan exempelvis innebära uppsättning av insektsfällor och insamling av enstaka artexemplar,
4. biotopvårdande skötselåtgärder för att möjliggöra föryngring av lövträd som småskalig selektiv avveckling av gran runt lövträd genom ringbarkning och bankning och i talldominerade delar som bränning för att hålla undan uppväxande gran och gynna föryngring av lövträd.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av bär och matsvamp,
2. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
3. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
4. elda, annat än med medhavd ved,
5. framföra motordrivet fordon.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsförordningen (1978:594),
- c) att framföra motordrivet fordon i räddningstjänst och vid sjukfall,
- d) att framföra motordrivet fordon i statligt tjänsteärende,
- e) jakt,
- f) att transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin med motordrivet fordon,
- g) underhåll av befintlig stig som markeras på karta, bilaga 1. Fallna träd över stig ska kapas och lämnas i reservatet,
- h) normalt underhåll av befintlig väg som markeras på karta, bilaga 1. Innebörden av normalt underhåll av väg förklaras i bilaga 3.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Området utpekades 2004 som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen beslöt att föreslå Vattenberget som naturreservat under 2008 och markägare informerades om planerna.

Under 2010 föreslogs området igen som reservat och under 2010 godkände Naturvårdsverket området.

Lantmäteriet fick i uppgift att utföra inmätning, vilken färdigställdes under 2013. Uppdragen att värdera objektet och sköta förhandlingen har utförts av två av varandra oberoende auktoriserade konsultfirmor. Förhandlingen med berörda markägare slutfördes under 2015.

Under 2017 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om naturreservat. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Totalt har sex yttranden inkommit till Länsstyrelsen under remisstiden, flertalet utan erinran. Länsstyrelsen har tagit samtliga yttranden i beaktande.

Samebyar och Sametinget anser det av yttersta vikt att bränningsplan för området tas fram i samråd med de berörda samebyarna. Detta är sedan tidigare Länsstyrelsens avsikt och framgår även av detta beslut.

Länsstyrelsens bedömning

Vattenberget utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt brandpräglad barrblandskogsområde som hyser en stor mångfald av växt- och djurarter knutna till denna miljö. I delar är lövträdsinslagets stort och inom reservatet är 26 rödlistade arter funna, varav sju klassas som hotade. Åtta av dessa arter är knutna till lövträd.

Länsstyrelsen bedömer att objektet har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen. Skälet till att ge skogsmarken inom objektet ett formellt skydd är främst att förhindra skogsbruksåtgärder då bevarandet av områdets naturvärden inte går att kombinera med skogsbruk. Ytterligare skäl

till skyddet är att i ett längre tidsperspektiv kunna genomföra önskvärda skötselåtgärder som gynnar lövträd och förlänger skogens lövträdsrika successionsfas.

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturvärdesinventeringar

Hela naturreservatet registrerades som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen under 2004. Nyckelbiotopens ärendenummer är N 2309-2004.

Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Norra halvan av naturreservatet ingår i område av riksintresse för rennärning (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken). För att värna riksintresset för rennärningen ska särskild hänsyn tas till renbetet vid bildande och förvaltning av Vattenbergets naturreservat. Att skogen som utgör Vattenbergets naturreservat undantas modernt skogsbruk bedöms bidra till att områdets värde för rennärningen bevaras. På samma sätt är naturvårdsbränning som förvaltningsinriktning sannolikt en förutsättning för att på lång sikt säkerställa ett bra bete medan åtgärden på kort sikt kan ha olika inverkan på betet, beroende på ståndort. I samband med framtagande av bränningsplan för naturreservatet ska samråd med berörd sameby ske för att ståndortsanpassa förvaltningen så att eventuella negativa effekter, ur betessynpunkt, reduceras.

Gällande översiktsplan för Ragunda kommun antogs 2006. Översiktsplanen anger ingen specifik markanvändning för det aktuella området. Länsstyrelsen bedömer därmed att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så

begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen.

Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- hänsynsregler enligt 2 kap. 3§ miljöbalken,
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- hundhållning enligt 16§ i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter.

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Susanna Löfgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även biträdande länsråd Bengt-Åke Strömquist, biträdande naturvårdschef Göran Gabling samt handläggare Moa Walldén, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Susanna Löfgren
(beslutande)

Moa Walldén
(föredragande)

Beslutet godkänns av beslutande, föredragande tjänsteman och av samtliga deltagande, digitalt via beslutsfunktionen i ärendehanteringssystemet.

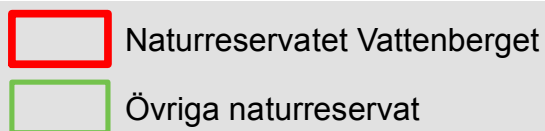
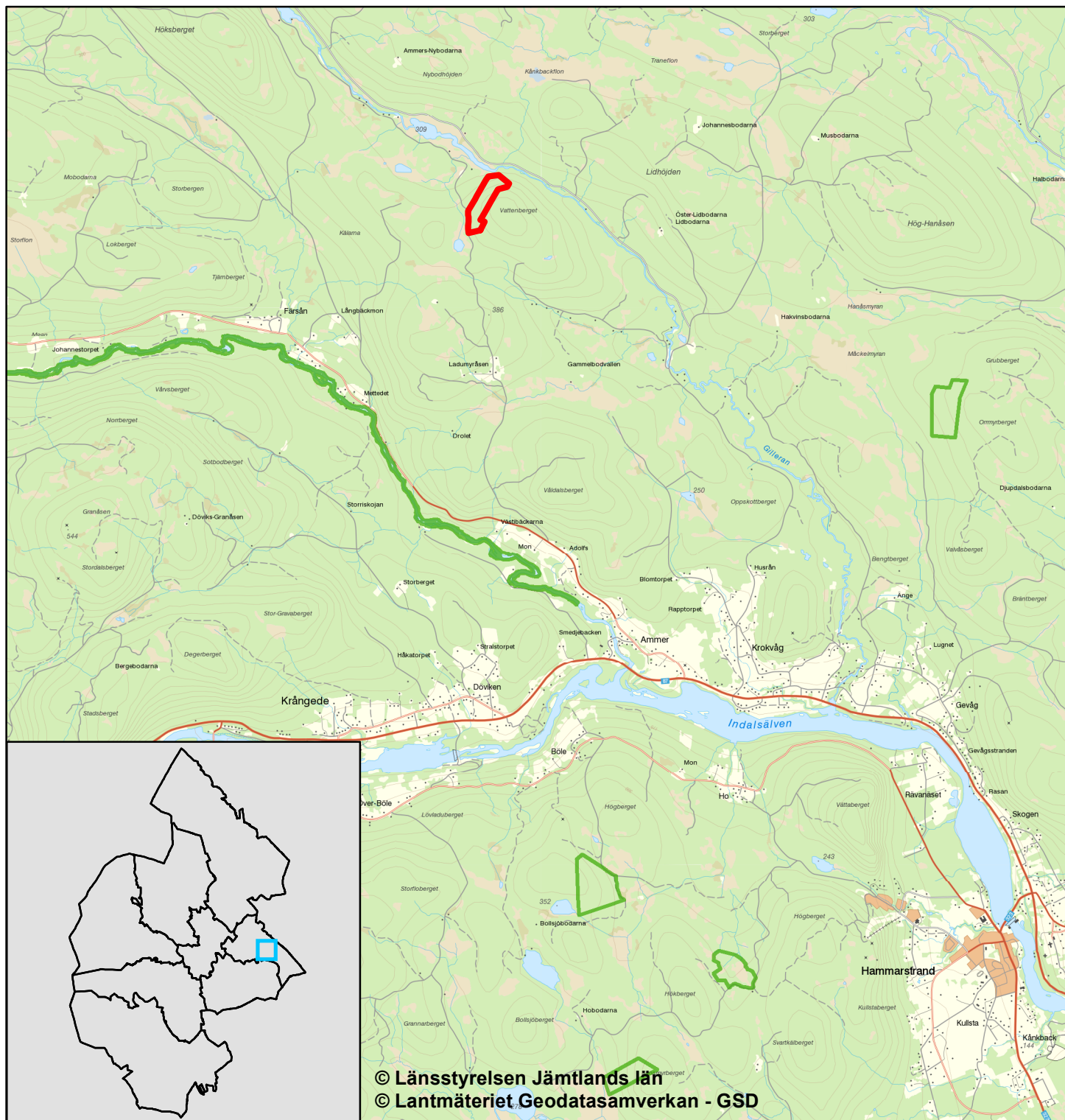
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Underhåll av väg
4. Skötselplan
- 4a. Skötselplankarta

Naturreservatet Vattenberget

Översiktskarta

0 5 Km
Skala 1:100 000

Bilaga 3

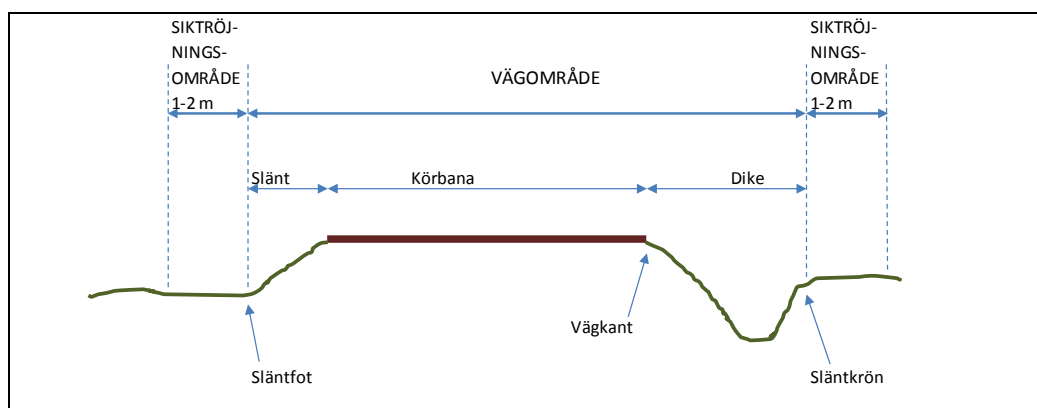
Underhåll av väg

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det så kallade siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

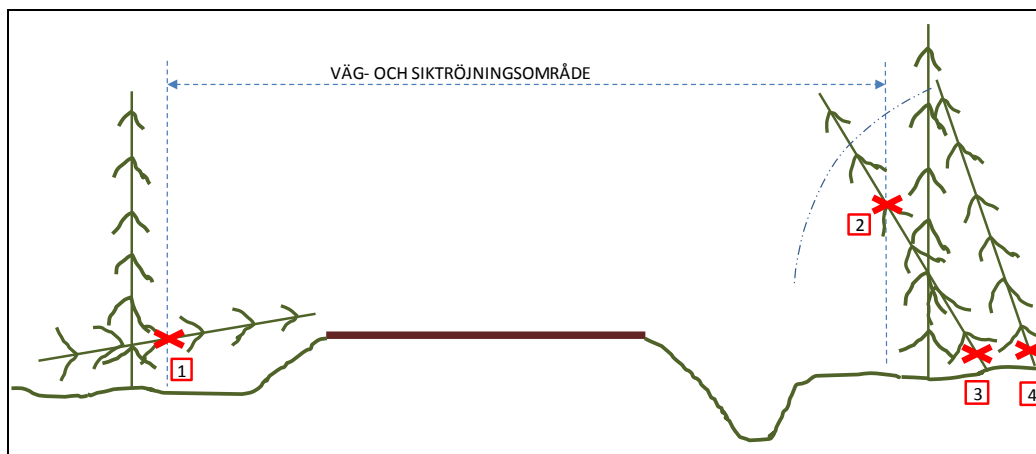
Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, ska Länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kantträd med mera, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att markägaren får ta till vara de delar av fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, som är inom väg- och siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Skötselplan för naturreservatet Vattenberget

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL.....	2
Syftet med naturreservatet	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Områdesbeskrivning.....	2
Prioriterade bevarandevärden	5
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP).....	5
PLANDEL.....	6
Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden	6
Skötselområde A – Talldominerad äldre skog (4,4 hektar)	6
Skötselområde B – Grandominerad skog präglad av intern dynamik (3,5 hektar)	7
Skötselområde C – Lövträdsrik barrblandskog (17 hektar).	8
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden	10
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	11
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	11
Övriga uppgifter.....	11
Bränningsplan.....	11
Uppföljning	11
Tillsyn.....	12
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	12
Källförteckning	12

BESKRIVNINGSDDEL

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i en brandpräglad och lövträdsrik barrblandskog

Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet nås genom åtgärder i lövträdsrika delar för att gynna lövträdsföryngring och i talldominerade partier genom naturvårdsbränning. Syftet nås också genom fri utveckling i grandominerade partier. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Vattenberget
Län	Jämtland
Kommun	Ragunda
Fastigheter	Ragunda Ammer 1:12, 2:56, 2:59, 2:60
Markägare	Enskilda markägare
Areal	30,6 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Områdesbeskrivning

Landskap och läge

Naturreservatet Vattenberget ligger i Ragunda kommun, cirka 16 kilometer nordväst om Hammarstrand i nära anslutning till Gillerån. Området är 30,6 hektar stort och utgörs till stor del av en nordvästlig sluttning bestående av barrblandskog med lövträdsinslag.

Geologiska förhållanden

Området är beläget ovan högsta kustlinjen och ligger i den naturgeografiska region som kallas ”Vågig bergkullterräng”. Berggrunden utgörs av granit och jordarten är morän. Berg i dagen förekommer i de högsta delarna av naturreservatet. Naturreservatet utgörs av sluttande terräng och framförallt i de norra delarna av naturreservatet sluttar det brant åt norr. Det finns inslag av lodytor. Höjden över havet varierar från 330 meter upp till 440 meter i de övre delarna av naturreservatet.

Skogen

Skogen i naturreservatet är till större delen brandpräglad och av frisk ristyp, grandominerad men med stort inslag av tall. Dominerande trädåldrar är 100 till 120 år med enstaka äldre träd. I framför allt de norra och de södra delarna är det gott om lövträd, mest äldre och medelålders asp men även björk och sälg. De flesta av lövträden är medelgrova men även grövre träd än så förekommer. I sluttningen i den norra delen av naturreservatet domineras skogen av 100-årig tall. Här finns också enstaka 200- till 300-åriga tallar med flertalet brandljud. Klenare lågor, torrträd och högstubbar av gran, asp, sälg och björk i olika nedbrytningsfaser förekommer ojämnt fördelat över de södra och norra delarna av naturreservatet. I dessa delar är det ont om grövre död ved.

I de mellersta delarna av naturreservatet finns ett delområde med 150- till 200-årig tall med inslag av 300-åriga överståndare. En spridd förekomst av brandljud finns i detta område. Lövträdsinslaget är relativt ringa, men både asp och björk återfinns. Död ved finns spritt i området, men mängden är relativt liten. Gran föryngrar sig rikligt i området.

I de mellersta delarna av naturreservatet återfinns också en grandominerad svacka med träd i 100- till 120-årsåldern och måttligt till allmänt med främst klenare död ved av gran och lövträd i olika nedbrytningsfaser.

Grova och gamla avverkningsstubbar av tall med flera brandljud finns på många ställen inom naturreservatet.

Kulturhistoria

I norra delen av naturreservatet löper en äldre stig som benämns "Dammstigen". Denna stig skall ha används under flottningsepoken. Stigen finns registrerad hos Skogsstyrelsen.

I anslutning till vägen i nordvästra delen av naturreservatet finns ett flyttblock som benämns bröllopsstenen. Objektet finns registrerat hos Riksantikvarieämbetet (RAÄ) med RAÄ-nummer Ragunda 240:1. Enligt uppgift skall ett brudpar ha sökt skydd vid stenen och också övernattat där, på väg hem från vigsel i Ragunda Nya kyrka till hemmet i Köttsjön. Detta skall ha skett någon gång under 1850-talet och vigseln ska ha varit en av de första i den nyuppförda kyrkan.

Naturvårdsarter

Någon systematisk artinventering har inte utförts i naturreservatet, men 26 rödlistade arter har påträffats, varav sex är klassade som hotade (VU).

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Signalart	Kategori
Lavar			
<i>Alectoria sarmentosa</i>	Garnlav	X	NT
<i>Chaenotheca gracilentia</i>	Smalskaftlav	X	VU
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	X	NT
<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrovellav	X	NT
<i>Collema nigrescens</i>	Läderlappsav	X	NT
<i>Bryoria nadvornikiana</i>	Violettgå tagellav	X	NT
<i>Cladonia parasitica</i>	Dvärgbägarlav	X	NT
<i>Carbonicola anthracophila</i>	Kolflarnlav	X	NT
<i>Hypogymnia vittata</i>	Skuggblåslav	X	LC
<i>Scytinium teretiusculum</i>	Dvärgtufs	X	LC
<i>Collema furfuraceum</i>	Stiftgelélav	X	NT
Svampar			
<i>Phellinus chrysoloma</i>	Granticka	X	NT
<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenticka	X	NT
<i>Junghuhnia collabens</i>	Blackticka	X	VU
<i>Skeletocutis stellae</i>	Kristallticka		VU
<i>Diplomitoporus crustulinus</i>	Sprickporing		VU
<i>Haploporus odoratus</i>	Doftticka	X	VU
<i>Antrodia albobrunnea</i>	Fläckporing	X	VU
<i>Amylocystis lapponica</i>	Lappticka	X	NT
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Ullticka	X	NT
<i>Cystostereum murrayi</i>	Doftskinn	X	NT
<i>Phellinus populicola</i>	Stor aspticka	X	NT
<i>Hericium coralloides</i>	Koralltaggsvamp	X	NT
<i>Artomyces pyxidatus</i>	Kandelabersvamp	X	NT
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Gränsticka	X	NT
<i>Pseudographis pinicola</i>	Gammelgranskål	X	NT
Mossor			
<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Vedtrappmossa	X	NT
Kärlväxter			
<i>Goodyera repens</i>	Knärot		NT
<i>Carex digitata</i>	Vispstarr	X	LC

Rödlistade arter kategoriserade enligt ArtDatabanken 2015. EN= starkt hotad (Endangered)
VU = Sårbar (Vulnerable), NT = Missgynnad (Near Threatened) LC = Livskraftig (Least concern).
Signalarter enligt Skogsstyrelsen 2013.

Rennäring

Området där naturreservatet är beläget nyttjas för renskötsel och hela reservatet utgörs av renbetesområde. Norra halvan av reservatet utgörs dessutom av riksintresse för rennäring (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken).

Friluftsliv

Länsstyrelsen bedömer att området nyttjas i ringa omfattning för friluftsliv, då terrängen är brant och då området är beläget relativt långt ifrån ett större samhälle. Länsstyrelsen bedömer dock att området troligtvis används för jaktändamål i varierande grad.

Prioriterade bevarandevärden

- Brandpräglad barrblandskog med stort inslag av asp, björk och sälg.
- Förekomst av vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter.
- Kontinuitet av gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP)

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer. Inga sådana arter eller livsmiljöer är kända inom naturreservatet, men om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller naturtyper som är särskilt viktiga för förvaltningen

Åtgärdsprogram	Kommentar
Hotade arter på asp i Norrland	Gäller mellan 2010-2014
Björklevande vedskalbaggar i Norrland	Gäller mellan 2008-2012
Brandinsekter i boreal skog	

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden

Naturreservatet har delats in i fyra skötselområden (A-D) där den långsiktiga förvaltningen av områdets främst skogliga naturvärden skiljer sig åt. Område A består av brandpräglad blandskog med stort tallinslag. Område B utgörs av grandominerad äldre skog där naturvärdena främst är knutna till intern dynamik. Område C utgörs av blandskog med stort inslag av lövträd och område D utgörs av cirka 100-årig talldominerad skog.

Skötselområde A – Talldominerad äldre skog (4,4hektar)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av två talldominerade skogspartier där naturvärdena framförallt är knutna till äldre tall. Området i övre delen av sluttningen utgörs till stor del av mycket brant mark med inslag av berg i dagen. Området är starkt talldominerat och spår efter äldre bränder är ett tydligt inslag i skogen. Området i nedre delen av sluttningen utgörs av en mer blandad karaktär. Här är gran- och lövträdsinslaget större, men naturvärdena bedöms främst vara kopplade till det äldre tallinslaget.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av urskogsartad talldominerad barrskog. Skötselområdets struktur och sammansättning ska vara tydligt präglad av brand och branden ska ha en roll i områdets fortsatta utveckling. I perioder efter brand/bränning är delområden öppna och präglade av betydande mängder död ved. Branden förväntas också möjliggöra förnygring av lövträd, framförallt asp och sälg, genom självsådd. I senare stadier efter brand är områdena mer slutna. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning som utförs som småskalig punkt/fläckbränning. Detta med hänsyn till rennäring samt till områdets topografi. Områdena bränns med en lämplig brandfrekvens enligt upprättad bränningsplan. I samband med framtagande av bränningsplan sker samråd med berörd sameby.

Skötselområde B – Grandominerad skog präglad av intern dynamik (3,5 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av en nordvästexponerad svacka med grandominerad skog. Lövträdsinslaget är i detta område mindre än i angränsande skog. I partier är inslaget av död ved allmänt till rikligt och utgörs främst av lågor och rotvältor av gran, lövträd och tall.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av grandominerad barrskog med en naturlig karaktär. Skötselområdets struktur och sammansättning ska vara tydligt präglade av intern beståndsdynamik med stor andel gamla träd, samt rikligt med torrträd och lågor av olika

förmultningsgrad. Tillkomsten av olika typer av död ved ska ske kontinuerligt och inga brott i kontinuiteten av äldre levande träd ska ske. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter.

Skötselåtgärder

Inga. Området lämnas för fri utveckling.

Skötselområde C – Lövträdsrik barrblandskog (17 hektar).

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av en lövträdsrik barrblandskog med naturvärden framförallt knutna till äldre lövträd. Skogen i området är till större delen brandpräglad och av frisk ristyp med stort inslag av tall. Dominerande trädåldrar är 100 till 120 år med enstaka äldre träd.

Prioriterade naturvärden i skötselområdet är gamla, grova lövträd och de arter som är knutna till dem. Under senare tid har ett granskikt växt in och det ger en skuggig miljö med stabilare luftfuktighet som visserligen gynnar vissa arter, samtidigt som det förhindrar föryngring av lövträd och missgynnar de värme- och ljuskrävande lavar, mossor och insekter på lövträd som är typiska för lövträdsrika skogar och lövbrännor. Lövträden och de arter som de hyser kommer på längre sikt att försvinna från området. Trots att beståndet har en historik av bränder bedöms brand i nuläget vara en olämplig skötselåtgärd för blandskogen då befintliga naturvärden knutna till lövträd skulle skadas eller förstöras. Med ändrade tekniska förutsättningar och en ökad kunskap om naturvårdsbränningar kan åtgärden bli aktuell även i detta område. I nuläget föreslås istället ringbarkning eller bankning av gran eller annan motsvarande skötselåtgärd för att öka ljusinsläppet.

En inventering av hotade arter kopplade till främst lövträd bör föregå skötselåtgärden och utgöra underlag för att utse träd och trädgrupper lämpliga för åtgärden. Barkborreangrepp och/eller stormfällning av gran skulle kunna bidra till att bevarandemålet för blandskogen uppnås eller att behovet av skötsel minskar; åtgärden med ringbarkning eller motsvarande utförs därför först efter en uppskattning av skötselbehovet.

Bevarandemål

Den äldre blandskogen ska under en överskådlig framtid ha en betydande förekomst av gamla grova lövträd och grov död ved av lövträd. Omkring hälften av de grova lövträden ska stå ljust och öppet och erbjuda gynnsamma livsmiljöer för ljus- och värmegynnade mossor, lavar och insekter. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter. Området ska kunna härbärgera dessa artgrupper åtminstone under den tid det tar för skötselområde D att utveckla lämpliga habitat.

Skötselåtgärder

Inom skötselområdet skall enskilda lövträd, som bedöms vara lämpliga, friställas för att ges möjlighet att växa sig grova. Fällda träd lämnas i beståndet. Uppväxande barrträd skall ring-, randbarkas eller bankas för att förlänga lövfasen i den naturliga successionen. Om naturvårdsbränning kan genomföras utan att skada eller förstöra naturvärden knutna till lövträd så kan det vara en lämplig åtgärd att genomföra på lång sikt för att gynna lövträden och dess närvaro i området.

Skötselområde D – Medelålders talldominerad skog (5,3 hektar).

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av medelålders brandpräglad tall- eller barrblandskog, till del påverkad av tidigare dimensionsavverkning. Skogen har i dag måttliga naturvärden med brist på såväl gamla träd som död ved, men värdena kan utvecklas genom naturvårdsbränning. Området lämpar sig att bränna för att skapa möjlighet till framförallt lövträd- och tallföryngring.

Bevarandemål

Den äldre blandskogen ska under en överskådlig framtid ha en betydande förekomst av gamla grova lövträd och grov död ved av lövträd. Omkring hälften av de grova lövträden ska stå ljust och öppet och erbjuda gynnsamma livsmiljöer för ljus- och värmegynnade mossor, lavar och insekter. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning skall genomföras inom större delen av skötselområdet. Enskilda punktojekt med naturvärden kopplade till äldre lövträd skall undantas från bränningen. Inom dessa mindre områden skall företrädesvis en lövträdsinriktad skötsel genomföras med frihuggning, ring-, randbarkning eller bankning av framförallt gran. Fällda träd lämnas i beståndet.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Vattenberget är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas så vitt Länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för jakt, utflykter och bärplockning. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer eventuellt områdets höga natur- och friluftslivsvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett förändrat besöksstryck. Områdets karaktär med blockig, svårframkomlig och starkt kuperad skog minskar dock sannolikheten för att det sker i nämnvärd omfattning.

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets naturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

Informationstavla för naturreservatet sätts upp vid områdets entré.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov
A	Punkt/fläckbränning	1	Inom 10-15 år	Återkommande vid behov
C	Ring- /Randbarkning och bankning av gran. Frihuggning av äldre lövträd	1	Inom 5 år	Återkommande vid behov
D	Naturvårdsbränning + frihuggning av äldre lövträd.	1	Inom 10 år	
Friluftsliv	Uppsättning av en informationstavla.	1	Inom 1 år	

Övriga uppgifter

Bränningsplan

Syftet med en bränningsplan är bland annat att tydligt redovisa bränningsområdets avgränsning (geografiskt och i terrängen), beskriva kvalitativa mål med bränningen ur naturvårdessynpunkt samt att tydliggöra bränningens planering ur säkerhetssynpunkt. I samband med bränningsplaneringen ska samråd med berörd sameby ske.

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan och beslutas om separat.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

- Ragunda kommun 2006. Översiktsplan för Ragunda kommun.
- Länsstyrelsen i Jämtlands län 2012. Strategi för naturvårdsbränning och spontana bränder i skyddade områden i Jämtlands län 2012-2021. Diariennr. 511-3838-2012.
- Naturvårdsverket 2005. Naturvårdsbränning. Vägledning för brand och bränning i skyddad skog. Naturvårdsverkets Rapport 5438.
- Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av brandinsekter i boreal skog. Naturvårdsverket rapport 5610.
- Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.
- Naturvårdsverket 2008. Åtgärdsprogram för björklevande skalbaggar på björk i Norrland. Naturvårdsverket rapport 5843.
- Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverkets Rapport 6379.
- Naturvårdsverket 2010. Åtgärdsprogram för hotade arter på asp i Norrland. Naturvårdsverket rapport 6393.
- Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
- Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
- Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Handisam 2013. Tillgängliga natur- och kulturvärden. En handbok för planering och genomförande av tillgänglighetsåtgärder i skyddade utomhusmiljöer. Naturvårdsverket Rapport 6562.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005, reviderad 2017. Nationell strategi för formellt skyddad skog.
- Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.

Källor på internet

Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Naturvårdsverket. Vägledning för arbetet med att bilda naturreservat.

<http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>

Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. Forsök Ragunda 240:1

www.raa.se/cms/forsok/start.html.

Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/8382 Kartor över Riksintresse.

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. N 2309-2004

Skogsdataportalen <http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>

Skogsstyrelsen. Skog och Historia. Objektnr: 2001375 Skogsdataportalen

<http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>

Skogsstyrelsen. Signalarter. www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologisk-mangfald/Signalarter/

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Rödlistade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Ej tryckta källor

Berggrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs berggrundsdatas 2014-01-01. ©

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Jordartsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs jorddatabas 2014-01-01. © Sveriges

geologiska undersökning (SGU)

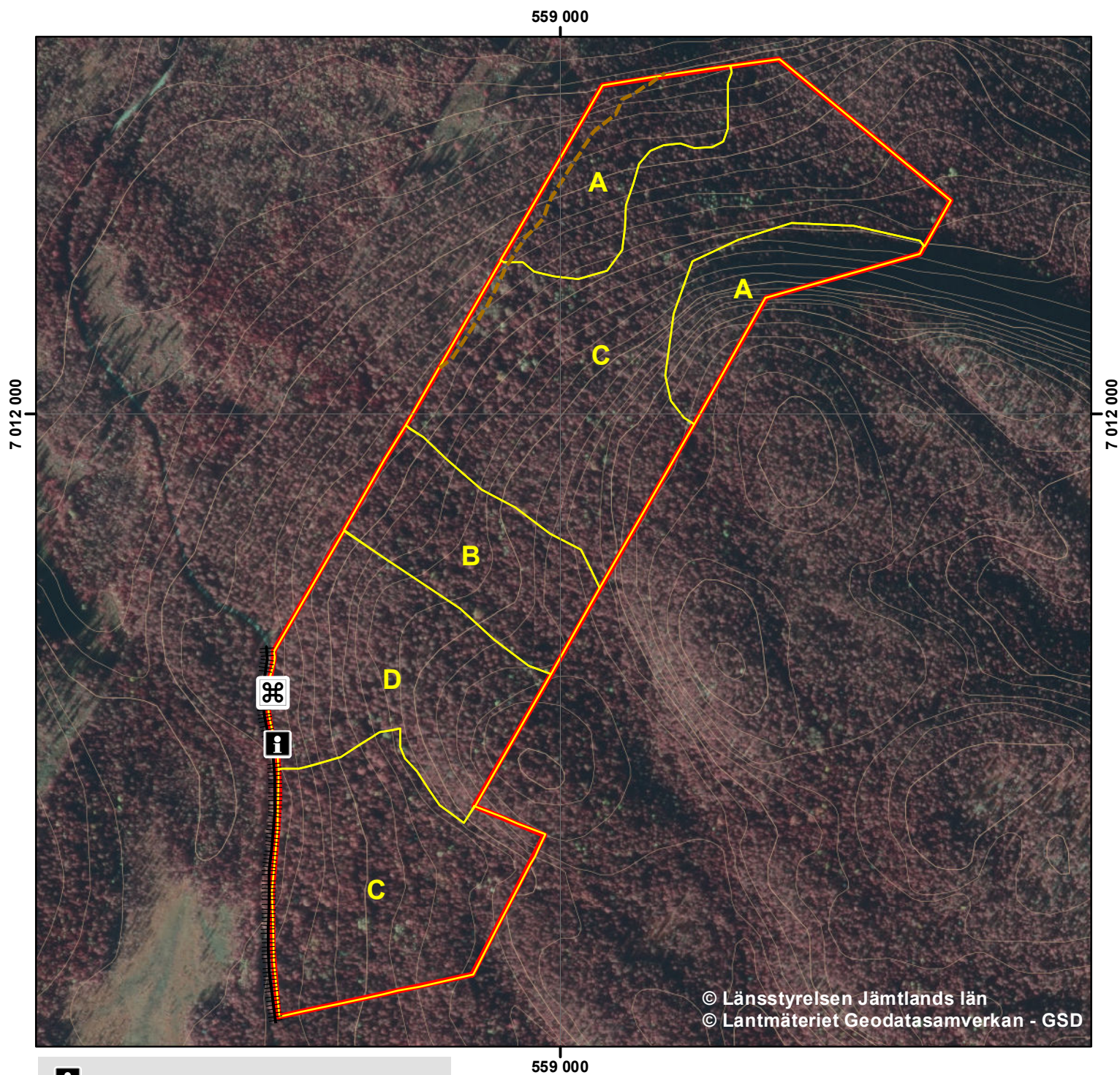
Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsens artdatabas.

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län

Naturreservatet Vattenberget Skötselplankarta

Informationstavla

Bröllopsstenen

— Stig som får underhållas (undantag från föreskrifterna)

||||| Väg som får underhållas (undantag från föreskrifterna)

Skötselområde A - Småskalig bränning

Skötselområde B - Fri utveckling

Skötselområde C - Lövskötsel

Skötselområde D - Bränning

Gräns för Naturresept

0

500 m

Skala: 1:6 000

SWEREF 99 TM, Höjdkurvor 5 m intervall